

Yhtiökohtaiset omistajapoliittiset linjaukset

Omohjao 15.03.2024 § 26

Valmistelija: Omistajaohjaus- ja valvontajohtaja Petteri Soininen, petteri.soininen (at) pshyvinvointialue.fi, 040 526 7975.

Hyvinvointialuestrategia ja omistajaohjauksen periaatteet

Hyvinvointialuelain 41 §:n mukaan hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Strategiassa tulee ottaa huomioon myös omistajapolitiikka. Aluevaltuusto on hyväksynyt hyvinvointialueen strategian 22.12.2022. Strategian omistajapolitiikkaa koskeva linjaus on, että hyvinvointialueen strategiset tavoitteet ulotetaan sen omistamien yritysten ohjaamiseen.

Hyvinvointialuelain 22 §:n mukaan aluevaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen, joka sisältää omistajaohjauksen periaatteet 19.6.2023. Pohjois-Savon hyvinvointialueen omistajaohjauksen periaatteet ovat:

- Omistaminen ei ole itsetarkoitus vaan sillä tulee olla toiminnalliset tai liiketaloudelliset perusteet.
- Hyvinvointialue voi omistaa osakkeita yhtiöistä, joita se tarvitsee suoraan tai välillisesti palvelujen järjestämiseen. Omistaminen voi kohdistua palvelutuotantoon tai niihin liittyviin tukipalveluihin. Omistaessaan yhteisöjä yhdessä muiden omistajien kanssa hyvinvointialue toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden omistajien kanssa. Omistamista kehitetään aktiivisesti ja pitkäjänteisesti huomioiden hyvinvointialueen strategia ja konsernin kokonaisuus.
- Hyvinvointialue on aktiivinen omistaja, joka asettaa omistamilleen yhteisöille tavoitteita yhdessä yhteisöjen ja niiden muiden omistajien kanssa.
- Hyvinvointialue edellyttää omistamiensa yhtiöiden toimivan tehokkaasti.

Tausta

Suurimmassa osassa yhtiöitä hyvinvointialueen omistusten perusteena on, että yhtiöt tuottavat hyvinvointialueelle ja muille omistajilleen palveluja hankintalain mukaisessa sidosyksikköasemassa. Näin ollen yhtiöomistukset ovat kiinteässä yhteydessä palvelutuotannon järjestämisen kanssa, jolloin muutokset palvelutuotannon järjestämisessä voivat vaikuttaa myös yhtiöomistuksiin. Yhtiökohtaiset linjaukset on laadittu nykyisen palvelutuotannon järjestämisen mukaisesti.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on useita inhouse-yhtiöitä koskevia kirjauksia, joista merkittävimmät ovat:

1. Rajataan julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa inhouse-yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on olemassa toimiva markkina, kuten siivous-, taloushallinto-, ruoka- ja ICT-palveluissa
2. Sidosyksikön omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti (10 %)
3. Tiukennetaan lainsäädäntöä siten, että sidosyksikköhankintoja voidaan tehdä vain silloin, kun ne ovat kokonaistaloudellisesti edullisempia kuin markkinoilla toimivat vaihtoehdot tai kun tähän on muu erityisen painava julkinen intressi.

Yhtiökohtaiset linjaukset on laadittu olemassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Hyvinvointialueella tulee kuitenkin jatkuvuus- ja varautumissuunnittelussa ottaa huomioon lainsäädännön ja muut mahdolliset muutokset, jotka voivat vaikuttaa yhtiöiden palvelutuotantoon ja omistusosuuksiin.

Yhtiökohtaiset linjaukset

Hyvinvointialueen yhtiöomistukset siirtyivät pääasiassa Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä voimaanpanolain mukaisena liikkeenluovutuksena. Lisäksi hyvinvointialue on tehnyt toiminta-aikanaan yksittäisiä sijoituksia osakeyhtiöihin. Hyvinvointialueen yhtiöomistukset on esitetty esityslistan oheisaineistona olevassa taulukossa.

Hyvinvointialueen yhtiöomistuksia on tarkasteltu suhteessa hyvinvointialueen strategiaan, valtuuston päättämiin omistajaohjauksen periaatteisiin ja niiden tarkoituksenmukaisuuteen nykyisessä toimintaympäristössä. Yhtiökohtaisia linjauksia valmistellessa on arvioitu:

1. missä yhtiöissä hyvinvointialueen tulisi olla omistajana
2. mihin omistajuus perustuu
3. onko omistusosuus tarkoituksenmukainen
4. mitä omistajuudella tavoitellaan.

Yhtiökohtaiset linjaukset on valmisteltu hyvinvointialueen tytär- ja osakkuusyhteisöille.

Esityslistan liitteenä:

- Tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistajapoliittiset linjaukset

Toimivallan peruste	hallintosääntö 32 §
Esittelijä	omistajaohjaus- ja valvontajohtaja
Päätösehdotus	Omistajaohjaus- ja valvontajaosto esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaiset tytär- ja osakkuusyhteisöjä koskevat yhtiökohtaiset omistajapoliittiset linjaukset.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esityslistan liitteenä:

- Tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistajapoliittiset linjaukset

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Toimivallan peruste hallintosääntö 36 §

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus Aluehallitus hyväksyy Omistajaohjaus- ja valvontajaoston esittämät liitteen mukaiset tytär- ja osakkuusyhteisöjä koskevat yhtiökohtaiset omistajapoliittiset linjaukset.

Päätös Merkitään pöytäkirjaan, että:
- Tuomo Pekkarinen, Antti Hedman, Merja Rautiainen, Jari Saarinen, Riitta Raatikainen, Kari Janhonen ja Mari Antikainen ilmoittivat olevansa esteellisiä (HL 28.1. kohta 5) ja poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo klo 11.55 - 12.12.
- Puheenjohtajana toimi asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan Kari Ojala.

Päätösehdotus hyväksyttiin.